

Inkomensongelijkheid in perspectief

In het maatschappelijke en politieke debat is er met regelmaat oog voor het ongelijkheidsvraagstuk. In dit debat zijn verschillende geluiden (standpunten) te horen. Een geluid enerzijds is dat de ongelijkheid in Nederland stijgende is, (om)dat de rijkste Nederlanders steeds rijker worden, (om)dat de armoede onder bepaalde groepen (te) hoog is, en/of (om)dat de positie van de middeninkomens onder druk staat onder invloed van de toenemende globalisering. Een ander geluid dat hier haaks op lijkt te staan, is dat de Nederlandse inkomensverdeling stabiel is, hetgeen vaak wordt gestaafd met een plaatje van de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt. In dit kader gaan we nader in op de verschillende geluiden, door de inkomensverdeling vanuit verschillende perspectieven te bekijken.

Perspectief: Een overall beeld van de inkomensongelijkheid via de Gini-coëfficiënt

De meest gebruikte indicator voor inkomensongelijkheid is de Gini-coëfficiënt. Belangrijk voordeel van deze coëfficiënt is dat deze eenvoudig te interpreteren is met een waarde tussen 0 (geen ongelijkheid) en 1 (volledige ongelijkheid). Ook het CPB gebruikt de Gini-coëfficiënt om ramingen te maken van de langetermijnbeleideffecten op de inkomensverdeling. De belangrijkste reden voor het hanteren van de Gini-coëfficiënt is dat het alle inkomensgroepen meetelt en we zo de uitruil tussen werkgelegenheid, houdbaarheid en inkomensverdeling op de lange termijn kunnen laten zien. Alhoewel geschikt voor dit type ramingen, geldt dat er op de Gini-coëfficiënt ook kritiek is. Zo geldt dat veranderingen rond het gemiddelde sterker zichtbaar worden dan veranderingen in de staarten van de inkomensverdeling. (a)

Perspectief: Inzoomen op de hoogste inkomens (in vergelijking met andere groepen)

Een ander perspectief om naar inkomensongelijkheid te kijken is door focus te leggen op het inkomen van de rijkste Nederlanders, al dan niet in vergelijking met de rest. (b) Een indicator die vaak gebruikt wordt in dit kader is de decielenratio, die wordt berekend als de verhouding van het totale inkomen van de 20% hoogste inkomens en het totale inkomen van de 20% laagste inkomens.

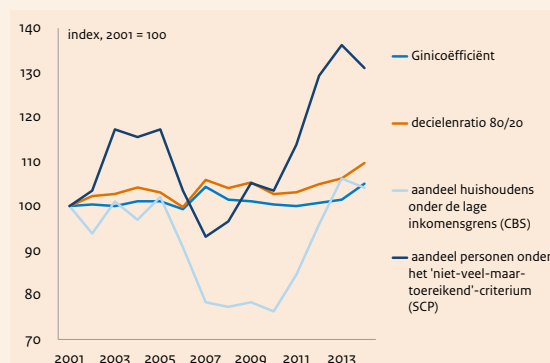
Perspectief: Inzoomen op de laagste inkomens

Weer een ander perspectief is de focus op alleen de laagste inkomens. Hoe heeft het inkomen van de armste Nederlanders zich ontwikkeld, en in welke mate is er sprake van armoede? Zowel het SCP als het CBS brengt ontwikkelingen in armoede in kaart, waarin gekeken wordt hoeveel huishoudens en personen een inkomen onder de verschillende armoedegrenzen van het SCP en het CBS hebben.

Hoe heeft de inkomensongelijkheid zich nu 'echt' ontwikkeld?

Onderstaande figuur bekijkt de ontwikkeling van inkomensongelijkheid en armoede vanaf 2001 vanuit de verschillende perspectieven. Belangrijkste conclusie is dat ieder perspectief zijn eigen maat kent, met eigen uitkomsten en conclusies, die naast elkaar ook allemaal waar zijn. Het overall beeld via de Gini-coëfficiënt laat inderdaad een tamelijk stabiele inkomensverdeling zien. De decielenratio laat zien dat de koopkracht van de hoogste inkomens inderdaad wat meer is toegenomen dan de koopkracht van de laagste inkomens, althans tussen 2001 en 2014. De armoede-indicatoren laten zien dat ondanks dat de inkomensverdeling tamelijk stabiel is, er sterke ontwikkelingen in armoede kunnen zijn.

Ontwikkeling inkomensongelijkheid en armoede 2001-2014, indexcijfers (2001 = 100)

Bron: Statline (CBS), digitaal.scp.nl (SCP), bewerking CPB ([link](#)).

(a) Allison (1978), 'Measures of Inequality', *American Sociological Review*, vol. 43, pp. 865–880.

(b) Met de term 'rijk' wordt vaak bedoeld op het vermogen van huishoudens. Zie bv. Lejour, A. en T. Kooijman, 2016, *Vermogensongelijkheid in Nederland, 2006-2013*, CPB Achtergronddocument ([link](#)).